

מאי 2011
יפן לאחר הצונאמי - רשמי מסע
אילה דנון

יום שישי – 13 במאי טוקיו

התארגנות מהירה ויציאה לעבר תחנת שיבויה ממנה מעבר לתחנת שינג'וקו. בתחנות הרכבת אותם נחילי אנשים בתחנה הזורמים כל אחד לדרכו, אותו סדר של הליכה – לכיוון הליכה אנו עולים בצד שמאל הכיוון הנגדי יורד מולי בצד ימין, אותה התעסקות של האנשים סביבי בהעברת הודעות ואימיילים בטלפונים הסלולריים, אנשים קוראים ספרונים עטופים / קוראים עיתונים מקופלים ברכבת על מנת שלא להפריע לאנשים העומדים לצידם. נדמה כאילו שום דבר לא השתנה. אני לא מרגישה 'דאגה' באוויר.

הי טוקיו – באתי לעודד מרגישה כאילו אתם לא שמים לב אלי, אתם ממשיכים הלאה!! איפה הקושי שלכם מתחבא?!

היום אפגש עם היראטה סן - HIRATA SAN – מדריך המתמחה בצפון יפן. במקור הוא נולד בסאפורו, אך מתגורר באיזור קו'אסאקי ליד טוקיו. היראטה סן התנדב במוקדי האסון – והיה בכפר אישינומאקי ISHINOMAKI – שכמעט כולו נמחק.

היראטה טוען – 'כאן בטוקיו חיים בתוך בועה שם (בחופים הצפוניים) זה עולם אחר'. היראטה סן התנדב לפני כשבועיים באזור האסון – הציבו אותו בכפר. על מנת להתנדב באזורי האסון הוא היה צריך להוכיח כי יש לו אמצעים לכלכל את עצמו, כי הוא עצמאי, חזק פיסית וכמובן דובר השפה. היראטה סן חזר עם רושם וצער עמוק: 'יקח הרבה זמן לשקם לפחות שנה עד שנתיים ואף יותר'. היראטה סן, כרבים אחרים לא חווה בחייו צונאמי, לא ראה גל גדול ובטח לא בקנה מידה כזה. לכן החוויה העמוקה הזו חרוטה אצלו – המראות שראה בטלוויזיה הדהימו אותו.

היראטה סן מתאר לי תמונות שראה בכפר: ספינה על בית – איך מחלצים? מסוק לא מספיק חזק. הוא מתאר שהנחשול הגדול הביא עימו סחף גדול, הותיר אחריו שכבה עבה של אצות מעורבת עם מלח – לרשויות יש בעיה טכנית איך לפנות זאת.

היראטה סן ראה בתים שכל הקומה הראשונה – נפגעה מהגל הגדול – המים חדרו בכוח עצום לקומה הראשונה והרסו אותה כליל. המתנדבים – תפקידם להיכנס לקומה זו ולפנות את החפצים הרטובים שנותרו – לעיתים דגים גם נסחפו והריח מבחיל. הבעיה היא תמיד השאלה האם עדיין נותרו גופות אנשים במקומות אלה. המתנדבים פינו רהיטים, טאטמי (מחצלות המשמשות כ'ריצפת' החדר), וכל החפצים שיכלו להוציא בכוחם. מירב המתנדבים מתרכזים בשני דברים: א. פינוי ב. טיפול במפונים. המתנדבים העוזרים בטיפול במפונים מגיעים למרכזי הפינוי ועוסקים בעזרה ברמות שונות.

היראטה סן מאמין כי הבעיה העיקרית בטוקיו היא אספקת החשמל – טוקיו וסביבותיה מסתמכות על הכורים בפוקושימה. היום ראש הממשלה היפני הודיע על סגירת עוד כורים באזור קאנטו. שאר הכורים עובדים כבר בשיא התפוקה על מנת לספק ל-12 מליון התושבים של טוקיו. למעשה אין רזרות וזהו מקור האנרגיה היחיד של המגה מטרופולין הגדול של טוקיו. מקורות האנרגיה של איזור קנסאי אינם יכולים להתגייס לטובת איזור קאנטו - יש ניתוק גמור מבחינת יכולת טכנית של אספקת אנרגיה מאיזור קנסאי (אוסאקה / קיוטו וסביבותיה) לאיזור קאנטו (טוקיו וסביבותיה). בקנסאי בעצם שום דבר לא השתנה, היא לא נפגעה כלל.

היראטה דואג: מה יהיה בקיץ? כשיעלו הטמפרטורות ל-30 ו-35 מעלות ורמת הלחות תהיה בלתי נסבלת? כבר עכשיו מכינים את האנשים לחסכון משמעותי ואי שימוש במזגנים. אנשים רבים קנו מאווררים ואלה אזלו בחנויות. תחזית ההערכות לימי הקיץ: חסכון באנרגיה, העלאת הטמפרטורות הממוצעות של מיזוג אוויר, אולי לפעמים יהיו חייבים לחזור להפסקות חשמל מבוקרות, אין יודעים עדיין. בטוקיו נערכים לקיץ ברמות תכנון מערכתיות ופרטיות - ידוע כי בעיית קוצר החשמל תמשך חודשים רבים.

היראטה מעריך שיש כיום כ-100,000 איש ללא קורת גג מאזורי החופים ועוד כ-10,000 בתי אב (כ-40,000 איש מפונים באזור פוקושימה. אני רושמת לעצמי שאני צריכה לבדוק נתונים אלה. אך הבעיה היא שהאנשים המפונים באיזורי החוף רוצים לחזור לכפר שלהם, לעיירה שלהם. רובם הם דייגים שאיבדו את מקור פרנסתם. הם זקוקים לספינת דייג ולבית חדש.

לאחר הפגישה, שוטטתי רגלית בין שינג'וקו, דרומה לעבר יויוגי Yoyogi - ולאחר מכן נכנסתי לפארק מייג'י המוצל מהכניסה הצפונית שלו. מסלול שבדרך כלל אנו לא הולכים אותו רגלית. במסלול ההליכה שלי נכנסתי לתוך שכונת יויוגי עצמה – ברחובות קטנים ושקטים, צילמתי שכנים / וחברים בשיחות חולין.

אחה"צ נפגשתי בשדרת אומוטה סנדו Omote-Sando היוקרתית - עם חברתי המארכת אותי, ועם חברה ישראלית העובדת בשגרירות ישראל בטוקיו. ישבנו בקפה LAVAZA שמשקיף על הצומת של OMOTE עם MEIJI DORI. רחל סיפרה על ביקור המשלחת ישראלית ממכון שורק שבדקה את רמת הרדיואקטיביות ביפן ועל הממצאים שלהם שהוגשו למשרד החוץ הישראלי. משלחת המדענים קבעה הם שרמת הקרינה בטוקיו אינה חורגת מהרמות הנורמאליות הקיימות במקומות אחרים בעולם. שאלתי האם ניתן לקרוא את הדו"ח, הבנתי שזהו דו"ח פנימי שהוגש למשרד החוץ.

בשעה 18:00 עזבתי לכיוון YAMANOTE ומשם למגורו – שם נפגשתי עם NANA SAN החמודה. ננה היא בחורה צעירה העובדת בחברה הישראלית 'אורבוטק'. ננה מספרת כי היא היתה בעבודה בזמן רעידת האדמה. היתה רעידה מהחזקות שהיא זוכרת. לשאלתי האם צריך לחשוב לפני שאוכלים בחוץ? האם צריך לשאול האם האוכל 'בטוח'? היא הרימה גבה מופתעת? מי אמר לך את זה? אני אוכלת ממש כרגיל בכל המסעדות (ננה אוכלת 3 פעמים ביום בחוץ: קפה ומאפה של בוקר / ארוחת צהריים / וארוחת ערב. ננה סן לא חוששת מקרינה.

לאור הדיווח הקודר של היראטה סן היום בבוקר שאלתי לדעתה של ננה סן בנוגע לבעיית אספקת החשמל. תגובתה של ננה: 'את לא חושבת אילה סן שאני מפונקים מדי? אנחנו מפעילים מזגנים בטמפרטורות נמוכות עד כי צריך עליונית בשיא הקיץ החם והדביק / תכיפות הרכבות שיוצאות כל דקות ספורות / מדריגות נעות בכל פינה. לא יקרה כלום אם מספר מדריגות נעות ייסגרו לחילופין ונלך קצת יותר. לא נורא לפתוח קצת חלונות ואם יהיה חם מה נעשה? נוריד את העליונית ונשאר עם חולצה קצרה'. כן, הרכבות עמוסות יותר – ננה מודעת לכך. לדוגמא היום היא נסעה לתערוכה במרכז התערוכות ובמקום רכבת כל כ-7 עד 10 דקות יוצאות עתה רכבות רק 3 פעמים בשעה. (ננה חושבת שזה רק עניין של הסתגלות).

לאחר כשעה, נאלצנו להיפרד זמנית, תוך הבטחה שנפגש שנית לפני חזרתי ארצה. חזרתי לבית מארחי, לארוחת ערב שבת.

סיכום היום:

היום התמקד בטוקיו, בשכונות המערביות שלה: שוטטות בשינג'וקו, יויוגי, פארק מייג'י השקט ושדרת אומוטה-סנדו משקפת החיים שחזרו לשגרה לפני הרבה זמן. שיחות עם היראטה, ננה וחברות ישראליות משקפות דיעות שונות אך המשותף ביניהם הוא הצורך לחסוך באנרגיה באיזור טוקיו וסביבותיה בלבד. כיוון שאלה הם האזורים שמקבלים את אספקת החשמל מהכורים שנפגעו. היראטה רואה את ההתמודדות הזו בחומרה // ננה סן רואה זאת כבעיה שניתן להתגבר עליה בקלות. הזרים פחות מתייחסים לבעיה זו כי בימים החמים של הקיץ רובם חוזרים לארצם לחופשות מולדת.

האם מסוכן לחיות בטוקיו? לאכול בטוקיו? היפנים חוזרים ומוכיחים – לא מסוכן!! הזרים מתלבטים, חוקרים ומקבלים נתונים ממדענים מומחים. בשלב זה גם המומחים אומרים שבאזור טוקיו אין רמת רדיואקטיביות חריגה.

* * * * *